

**Sanayide
istihdam
kaybı 177 bin**

6'da

İstihdamdaki kayıplara devlerin yaması tutmadı

Sanayide istihdam kaybı 177 bin oldu. Aynı yıl imalatta açık iş ilan sayısı ve işe yerleştirme sayıları dramatik oranlarda azaldı. İlk bin **sanayi** kuruluşu ise istihdamını yüzde 3.32 oranında artırdı. Ancak kayıt dışı kayıplar toplam istihdamı aşağı çekti

SALGIN krizinin yaşadığı 2020 yılında TÜİK verilerine göre Türkiye'de istihdam edilen kişi sayısı 1 milyon 268 bin kişi azaldı ve 26.8 milyona geriledi. Ülke genelinde istihdamın yüzde 20.5'ini **sanayi** sektörü sırladı. **Sanayide** istihdam edilen kişi sayısı 5 milyon 497 bin kişi oldu. **Sanayide** istihdam edilenlerin sayısı 2019'a kıyasla 64 bin kişi azaldı. 2019 yılında da **sanayi** istihdamı 2018'e kıyasla 113 bin kişi azalmıştı. Son iki yılda **sanayide** istihdam edilenlerin sayısında 177 bin kişilik, oran olarak da yüzde 3.1'lik düşüş söz konusu.

İMALATTAKİ ERİME NİSPETEN AZ

İŞKUR verilerini incelediğimizde Ocak-Aralık 2020 döneminde **sanayi** sektöründeki açık iş ilanı 755 bin 694 oldu. Aynı dönemde 447 bin 83 kişi işe yerleştirildi. Buna göre kriz yılında 308 binden fazla daha çalışana ihtiyaç olduğu halde bu pozisyonlar açık kaldı. İmalat **sanayi** özelinde bakalım: 604 bin 691 iş ilanı açılmış, 342 bin 117 kişi işe yerleştirilmiş. 2019 yılına baktığımızda toplam **sanayide** açık iş ilanı sayısı 983 bin 12 iken işe yerleştirme sayısı 686 bin 267 idi. İmalattaki açık iş sayısı da 755 bin 567 iken işe yerleştirme sayısı 487 bin 687 oldu. Buna göre toplam **sanayide** açık iş ilanlarında yüzde 23, işe yerleştirmede de yüzde 34.8'lik bir azalış söz konusu. İmalatta ise açık iş ilanı sayısında yüzde 19.9 azalma oldu. İşe yerleştirme sayısında azalış da yüzde 29.8'de kaldı. Genel **sanayiye** göre azalış 5 puan daha az.

KOBİ'LER ALARM VERMİŞTİ

2019 yılı 2018 yaz aylarındaki kur şoku-

nun ardından gelen durgunlukla geçmişti. O dönem **sanayi** istihdamının azaldığını yukarıda not ettik. Aynı yıla ilişkin İstanbul **Sanayi** Odası'nın Türkiye'nin En Büyük 500 **Sanayi** Kuruluşu Araştırmasına (ISO 500) göre, listede yer alan özel kuruluşların istihdamında yüzde 1.3'lük artış olmuştu. Özel kuruluşların bünyesinde istihdam edilen kişi sayısı 2015'te 601 bin 696 iken 2018'de 651 bin 160'a ve 2019'da da 659 bin 463'e (sonradan güncellenen sayı 696 bin 792) yükseldi. Yine aynı yıl Fortune 500 listesindeki şirketlerin sağladığı toplam istihdam sayısının da 2018'de 1 milyon 150 bin iken 2019'da 1 milyon 240 bine (sonradan güncellenen sayı 1 milyon 351 bin) yükseldiğini gördük. O dönem kaleme aldığımız "Gelir artışı azalsa da devler istihdamı artırdı" başlıklı yazımızda, "**Sanayi** ve hizmet sektörünün 500 devinde istihdam artarken Türkiye'nin toplam istihdamındaki 658 bin kişilik dramatik azalış bize krizin etkisiyle KOBİ'lerin işçi çıkarmak zorunda kaldığını gösteriyor. Bu gerçekten hareketle küçük ve orta boy işletmelerle istihdam desteklerinin sağlanması bilhassa **sanayideki** nitelikli işgücünün korunması açısından kritik önemde" notunu düştük.

İLK BİN SANAYİCİ İSTİHDAMI ARTIRDI

2020 yılında ise farklı bir tablo karşımıza çıktı. **Sanayi**, inşaat, hizmet ve ticaret olmak üzere bütün sektörleri kapsayan Fortune 500 listesindeki dev şirketlerin, 2019 yılında 1 milyon 351 bin olan istihdam sağladığı kişi sayısı, 2020 yılında 1 milyon 278 bin kişiye geriledi. Fortune 500 Türkiye listelerine baktığımızda 2015 yılından bu yana istihdamın ilk kez düştüğü görüldü. Buna göre yüzde 5.4'lük bir istihdam kaybı söz konusu. Buna

karşın ISO Birinci 500 listesindeki özel **sanayi** kuruluşlarının toplam istihdamı 2020 yılında 2019'a kıyasla yüzde 2.9 arttı. Toplam çalışan sayısı özel sektör **sanayi** kuruluşlarında 678 bin 917'ye çıktı. 2019'daki artışta yüzde 1.3'tü. Yine ISO İkinci 500'de 2020 yılında istihdam yüzde 4.6 oranında arttı. 2019 yılında da istihdam artışı yüzde 4.1 olmuştu. 2018'de ise KOBİ'lerin istihdamında yüzde 1.3'lük düşüş gözlenmişti. Özel kuruluşları dikkate aldığımızda ilk 500'de çalışan sayısı geçen yıl 696 bin 792'den 716 bin 962'ye çıktı. İkinci 500'de bu sayı 2019'dan 2020'ye 237 bin 586'dan 248 bin 485'e yükseldi. Buna göre ilk bin **sanayi** kuruluşu geçen bir yılda istihdamını 31 bin 69 artırdı.

KAYIPLAR KAYIT DIŞINDAN GELDİ

TÜİK ve İŞKUR verileri **sanayide** 2019'a kıyasla bir istihdam azalışı olduğunu ortaya koyarken ISO Birinci ve İkinci 500'de iş-

tihtam artışı var. Bunun yanında Fortune 500'de istihdam azalışı söz konusu. Fortune'daki gerileme şüphesiz salgınla birlikte hizmetler sektörünün çökmesinden ileri geliyor. ISO verilerinde yer alan **sanayi** kuruluşları kayıtlı istihdam sınıfına giriyor. Salgın döneminde gördük ki krizde en çok istihdam kaybı kayıt dışı alanda görüldü. TEPAV'ın Aralık 2020 istihdam izleme bülteninde de kayıtlı istihdam sayısındaki artışlara dikkat çekildi. TEPAV'ın zaman serisine baktığımızda 2020 yılı boyunca imalattaki kayıtlı istihdamın 12 ay boyunca (tam kapanmanın olduğu nisan ve mayısta bile artış oldu) bir önceki yıla kıyasla arttığı gözleniyor. Bu anlamda TÜİK verilerinde **sanayi** tarafında görülen istihdam kaybının önemli kısmının kayıt dışı çalışan KOBİ'lerden geldiğini söyleyebiliriz. Son iki yılda işletmelere sağlanan uygun maliyetli kredi desteğinin de istenen büyüklükte olmasa da istihdama yansımaları görüyoruz.